

című antológiában, bár ez az írás sem készült tiszta osztályértelmezésben. Cziráky Imre újabb írásai közelednek emberibb parasztmegmutatáshoz. Igazi földemberek paraszti osztályszava azonban még nem hallatszott.

A proletárság irodalmi képviselői mutatkoznak meg a legnehezebben. Osztályöntudatuk akadályozza írásaik megjelentetését s a magyar proletárok egész országra szétszórtságai nehezen gyűjthetők különálló közönséggé. Somogyi Pál, Laták István a nevesebbek s még néhány fiatal tollforgató képviseli itt az irodalom nem élesen elhatárolt kereteiben a munkássors szószólóit.

A fentebb felvázolt dolgok nem törekszenek teljességre, az összesek közül fel-feltüntetett nevek sem jelentenek kizárólagos sorrendet, csak a fővonalak megrajzolására törekedtünk.

Az utóbbi időben a lírai termésben aránylagos pangás állott be a lapok irodalmi részein, a tanulmányok viszont megszorodtak. A regény és egyéb vaskosabb prózai kiadványok megjelenítése is megcsappant a „Jugoszláviai magyar könyvtár“ szünetelése óta. Általában a gazdasági válság erősen érezteti hatását, úgy a ritkábban előforduló egyéni könyvkiadásban, mint a lapok megszükkült irodalmi termelésében.

Könyvkiadó hiányában valószínűleg íróasztalok fiókjai mélyén rejtőznek az újabb s legértékesebb írásművek, melyek e vidék történetének s jelenlegi szerepének megértését juttatnák kifejezésre.

Fehér Vince.

Nevelés — Iskoláztatás

Az időszerű kisebbségi problémák között nem lehet eléggé kihangsúlyozni milyen fontos a nevelés és iskoláztatás kérdésének megoldása. Szükségesnek tartjuk akkor, amikor anyanyelvünk és kultúránk létjogosultságáért küzdünk, hogy rávilágítsunk és meg tárgyaljuk azt a kérdést, ahol tulajdonképen kezdeni kellene munkánkat.

*

A háború utáni évek változásokat hoztak a nevelésbe, a szülők legnagyobb része kénytelen volt belátni, hogy az elavult nevelési rendszerrel nem sokra mennek a fölvilágosodott és mindenre kész ifjúsággal szemben, mely már 13—14 éves korában átment mindazon a fázison, amelybe a háborúelőtti fiatalság mint kész fiatalember került. Am még ma is ennyi év után, amikor a nevelésnek és az iskoláztatásnak annyi kiváló tanítója van, akad konzervatív szülő aki gyermekét az elavult és ártalmas nevelésben részesíti.

Az első ilyen nevelési hiba az örökös testi fenytés. Következmenyei messze a jövőbe kihatnak, s már nem egy kiválónak induló karriert tettek tönkre tudatalatti visszaemlékezések.

Többnyire a szülő akkor fenytíti meg gyermekét, ha az ő föl fogása szerint valami helytelent követett el. A tekintélyben és

hiúságában megsértett szülő ilyenkor nem veszi észre, hogy verekedéseivel nem ért el semmit, mert a meggondolatlanságot magyarázat híjján a gyerek ismét elköveti. Nagyon gyakran megtörténik, hogy igazságtalanul kap a megszokásos verésből; ennek a következménye pedig a gyűlölet lesz. A kislányoknál a fiúkkal szembeni „Minderwertigkeitsgefühl”-lel, (csékélységérzettel) a fiúknál a lányokkal szemben nyilvánul meg.

Minden testi fenyítés maga után von egy magasabb fokú csékélységérzetet, mert a gyerek nagyon jól tudja, hogy a „felsőbb hatalommal” szemben teljesen tehetetlen. A későbbi életben ez önállótlanágban nyilvánul meg, még pedig olyan mértékben, hogy az ember semmire a világon nem képes és semmit nem tud keresztül vinni ami valamelyes rizikóval jár, mert mindég fél az előre nem látott következményektől.

Ugyanilyen baj a gyerek elkényeztetése; legtöbbször az egykénél. Következménye az, hogy mindég keresni fogja az életben azt a társaságot, amely neki alatulálól szolgálni hajlandó. Semmit sem utál annyira, mint a konkurenciát mindenhol, szeretne az első, az elkényeztetett, a favorit lenni, az egyetlen, aki valamit ér, mindenkit szeretne nyúzni, de magát mindég mindenki fölött állónak gondolja. Ha csalódik, ami redszerint bekövetkezik, mert a társadalom nem úgy formálódik, ahogyan az egyén kívánja, hanem maga formálja az egyént, akkor magát a legboldogtalanabb embernek tartja, és a végén magát-nemtaláló peszimiztává lesz. Ha ebbe mélyebben belenézünk, akkor látjuk, hogy ez nem más, mint egy elkényeztetett ember csodás csékélységérzete, amely ilyen módon szándékozik érzetét álcázni. (Wexberg) *Az elkényeztetés, ahogyan az individualpszihologia mutatja, önállótlanágra és az akadályok s nehézségek leküzdésére irányuló lelki erők legyöngítésére vezet.* (Dr. Offner M.) A legnagyobb baj ellenben az, hogy az ilyen ember a legtöbbször szeretné a ráháruló feladatokat úgy megoldani, hogy az ő részére minél kellemesebb legyen. És mivel a legtöbb embernek van egy ilyen csékélységérzete, túlsokszor hajlamos az ember arra, hogy a saját életmegoldását lehengerítse és életét tönkre tegye.

Az a gyerek aki az életben sokszor kapja szülői részről azt a szót a fejéhez, hogy: „Hazudsz!” — igazán nem is lehet más az életben, mint hazug ember. Hiszen a szülő nem tett mást, mint vaserővel beleverte azt, hogy „hazug!” Akármit is mondott, rámondták hogy hazudik, addig amíg a gyerekebe ténylegesen beleidegződött az a tudat, hogy akármit is mond, csak hazugság, mert hiszen: „A nagyok mondják.” Így aztán teljesen mindegy lesz számára az igazság. Tehát jobb feltétlenül bízni a gyerek igazmondásában és ezt hangoztatni neki — ha füllent is néha — mint rávágni mindenre, hogy hazudik, Egy embernek, hogy bizalommal legyen irántunk, bizalmat is kell mutatnunk. Egy magyarázó beszélgetés többet ér néha száz verésnél, és ha ez nem is használ először, akkor addig kell ismételni míg a gyerek bizalmát megnyerjük és feltétlenül igazat mond. Mert a példák tömege bizonyítja a sikert.

A csintalan és „rossz” gyerekek szintén ahhoz a fajtához tartoznak, ahol a gyerekekben túlságosan magasan van meg a csekélységérzet, és ezt valami módon kompenzálni akarja. Ezt természetesen soha nem lehet veréssel kiverni mert ez komikus is volna. Egy lelki hibát, akármilyen kicsike, nem lehet veréssel gyógyítani, csak a lélekre való hatással. *Mert rossz gyerek nincsen.* Legtöbbször a gyerek csintalansága családi konstellációjára vezethető vissza, azaz ott ahol a szülők nem élik a legboldogabb családi életet, ott fordul a legtöbbször elő. Az individualpszichológia szerint minden lelki betegség csak a helytelen életmódból (lelki), elbátortalanodásból, tévedésekből, csalódásokból és végül a kényszerítő szükségből állanak elő.

Hatalmas tömegbe találunk pseudopedagógusokat, akik nagyhangon azt kiabálják szerte a világban, hogy az egyén lélektani nevelési módszerek csak teoritice váltak be. Természetesen minden tényleges nevelési módszer előfeltétele az idő és a nem túlsok gyerekekkel való foglalkozás. Intézetek, csak egyesek kivételével, ebből a szempontból egyáltalán semmit nem érnek, mert a gyerekek ki vannak téve olcsó és semmit sem tudó tanárok és tanítók felügyeletének és pedagógiai módszereinek, mely semmiféle módon nem járul hozzá a gyerek életre való neveléséhez. Ehhez még hozzáadhatjuk azt is, hogy a pedagógiailag legtöbb esetben nem képzett tanítók szinte belebeszélnek a gyerekekbe a folytonos hangoztatással, a nemtudást ezzel beléjük oltva a csekélységérzet olyan magas fokát, hogy a gyerek abban a tudatban van hogy akármennyit is tanul, nem tud semmit. Már most a dressátja, a lelkében beleidegződött tudatos de helytelen lelki mondat, nem lehet más mint: „En nem tudok mást, én nem tudok semmit, én buta vagyok”. Így aztán az is megtörténik, hogy a gyerek a leckét jól megtanulja és ennek dacára a tanár előtt nem tudja, dadog és azt a látszatot kelti hogy nem tanult, aminek következménye a rossz osztályzat és a legnagyobb fokú elbátortalanodás.

Ez különben, a szülőknek arra a részére is vonatkozik, akik gyermekeiket állandóan hajszojják tanulásra, ezzel a gyerekekkel a tanulást ténylegesen megutáltatják. Ezzel még senki nem ért el sikert. A gyerekeknek időt kell hagyni a játékra, sőt többet mint a tanulásra, hogy ne érezze magát a játéktól való elvonás által megkárosítva és daczból ne tanuljon. Nem szabad a gyereket állandóan arra figyelmeztetnünk, hogy nem jó tanuló, mert mennél többet foglalkozik a gyerek csekélységérzetével és csekélyértékűségével annál kevesebb ideje marad magát a társadalom számára kifejleszteni, mert állandóan az előbbi képzetekkel bajlódik és végén közösségi érzése a minimálisra csökken. (A. Adler)

Nagyon helyes volna, ha a szülők nem helyezkednének arra az álláspontra hogy ők nagyszerűen tudják nevelni gyerekeiket, hanem a szó szoros értelmében könyvet vennének elő és megtanulnák a nevelést. Külföldön már létesítettek olyan intézményeket, amelyek modern nevelési módszereket terjesztenek.